

Posudek k diplomové práci Jakuba Maříka na téma „Krycí směnka“

Rozsah práce: 81 tiskových stran
Datum odevzdání práce: 6. září 2022

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomant zvolil tradiční téma, jemuž nicméně na aktuálnosti dodává změněný kontext obecného práva občanského (jež nově rozlišuje mezi zajišťujícími a utvrzujícími nástroji), jakož i průběžný vývoj judikatury. Je proto potřebné a užitečné téma otevírat a odborně zpracovávat.

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody)

Téma lze hodnotit jako dosti náročné. Pojí se k němu sice slušný okruh odborných pramenů, ty však nenabízejí vždy jednotné a spolehlivé odpovědi a v čase se vyvíjejí. Kvalitní zpracování tématu si však především žádalo proniknout do hlubin směnečné úpravy i širších souvislostí práva závazkového, a to v poměrně náročných otázkách subsidiarity a akcesority porovnávaných obligačních institutů. Průběžně narůstá také objem relevantní judikatury, která vždy není literárně zpracovaná. Přinejmenším v části z ní se diplomant musel zorientovat na vlastní pěst. Komparativní pasáže práce dále zvyšovaly nároky na její zpracování.

3. Kritéria hodnocení práce

A. Splnění cíle práce

Diplomant si vytkl cíl rozebrat, nakolik krycí směnka zasluhuje v kontextu nového civilního práva označení zajišťovací, jež jí většinová praxe (často spíše setrvačností) přisuzuje. Takto vymezený cíl pokládám za podnětný. Domnívám se, že diplomant jej i víceméně dosahuje (byť s výhradami popsány níže).

B. Samostatnost při zpracování tématu

Autenticita předloženého díla je evidentní. Nepochybuji o tom, že je výsledkem diplomantovy samostatné práce.

C. Logická stavba práce

Struktura práce je vystavěna přehledně. Úvod nastiňuje cíle diplomantovy práce, závěr rekapituluje jeho hlavní zjištění. Oceňuji dílčí shrnutí v závěru jednotlivých kapitol. Jádrem práce diplomant člení do šesti kapitol, jimž předcházejí dvě stručné kapitoly úvodní, věnované historickému vývoji směnky a jejich mezinárodní úpravě, se zaměřením na právo anglické. O významu i přínosu těchto kapitol mám nicméně pochybnost; jejich závěry dle mého cíle práce nijak nepřispívají a jejich dílčí závěry diplomant v navazujících kapitolách ani nikterak nevyužívá. Obdobný dojem na mě dělají diplomantovy statě na téma akcesority či subsidiarity nejen směnečné, ale dokonce jiných institutů závazkového práva, zvláště zajišťovací či utvrzovací povahy. Nerozumím ostatně výběru porovnávaných institutů, který se pro oba účely (akcesorita vs. subsidiarita) liší a v žádném případě nevyčerpává všechny pojmenované nástroje zajištění či utvrzení. Na jedné straně tak diplomant např. zmínil dohodu o srážkách ze mzdy, současně pominul např. finanční zajištění, třebaže jinak se o zástavním právu i zajišťovacím převodu práva zmiňuje. Stylu a způsobu zpracování práce, částečně ale i

tématu se potom vymyká diplomantova závěrečná kapitola o převodu krycí směnky, resp. přínosech nedávného rozhodnutí Nejvyššího soudu k této otázce.

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací

Okruh použitých pramenů mám za slušný, i když nikoliv vyčerpávající. Práce s poznámkovým aparátem je na vysoké úrovni, stejně tak přehledné členění použitých pramenů v závěrečném přehledu. Oceňuji slušnou reflexi judikatury, i v jejím okruhu ale postrádám řadu významných rozhodnutí, v jejichž světle se některé diplomantovy závěry jeví jako nesprávné, resp. překonané. Jak kupříkladu vyznívá převažující judikatura k otázce platnosti uznání neexistujícího dluhu? Setrval by v jejím světle diplomant na závěru o akcesoritě tohoto utvrzovacího nástroje (str. 23 práce)? Jak se Nejvyšší soud před časem vyjádřil k možnosti přistoupit k budoucímu dluhu? Vyloučil ji, jako Vrchní soud v Praze, jehož rozhodnutí diplomant cituje na str. 24? Platí stále, že smluvní pokutu nelze sjednat ve prospěch jiné osoby než věřitele utvrzované povinnosti (na str. 23 práce). V kauze, k níž se pojí rozhodnutí, o němž diplomant referuje v kapitole 8.5, Nejvyšší soud letos v létě vydal jiný rozsudek, objasňující další aspekty vztahu mezi zajištěnou pohledávkou a krycí směnku vystavenou k jejímu „zajištění“, tentokrát v případě, v němž se směnečnou cestou uspokojoval sám obligační věřitel. Ocením, když diplomant informaci o těchto rozhodnutích doplní v průběhu ústní obhajoby.

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubka diplomantovy analýzy trpí neúměrnou šíří diplomantova záběru (viz též výše ad C), ale i složitostí analyzovaných otázek, zvláště pokud jde o téma akcesority, resp. subsidiarity jednotlivých porovnávaných instrumentů. Každá z nich by zasluhovala podrobnější analýzu a vystačila na samostatné odborné pojednání. Obávám se, že vše je podstatně složitější, než diplomant podává. Viz třeba jen ve vztahu k přiměřenosti smluvní pokuty (na str. 26), (ne)akcesoritě ručení, zajišťovacího převodu či samotných práv ze směnky. Diplomant kupříkladu zcela pomíjí otázku, k jakým závěrům dospěla judikatura, pokud jde o akcesoritu směnky ve vztazích spotřebitele. Přitom se jí věnuje v učebnici, kterou diplomant zahrnul do přehledu použitých pramenů a několikrát i cituje. Většina diplomantových pojednání se omezuje na obecnější a spíše popisná shrnutí. Do hloubky jednotlivých problémů se diplomant nepouští. Na doktrinální rozpory upozorňuje jen výjimečně a, pokud ano, nepokouší se zaujímat k nim vlastní postoj na pozadí svých úvah a argumentů. Stěžejní otázce, kterou si pro práci vytknul, totiž nakolik je krycí směnka nástrojem zajištění, anebo jen utvrzení krytého dluhu, naproti tomu diplomant věnuje slušnou pozornost a s většinou jeho závěrů se i ztotožňuje.

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Formální úroveň práce je standardní. Na několika místech diplomant snad jen zbytečně přebírá přímou citaci z použitého pramene, která by přitom snesla parafrázi a pouhý odkaz v poznámkovém aparátu.

G. Jazyková a stylistická úroveň

Jazyková i stylistická úroveň práce víceméně odpovídá. Na chyby ani překlapy jsem nicméně narazil, zvláště v psaní interpunkce. Nerozumím také způsobu, jakým diplomant cituje ustanovení právních předpisů, bez jakýchkoliv předložek.

4. Případná další vyjádření k práci

V práci jsem narazil na četné dílčí nepřesnosti či nesprávnosti, ať věcné, tak terminologické. Na str. 20 kupříkladu diplomant pojednává o akcesoritě „zástavy“, na str. 41 o „zajišťovacím právu“, na str. 50 uvádí, že „směnečný věřitel může podat směnečný platební rozkaz“. O hrubém nepochopení fungování akcesority zástavního práva svědčí diplomantovo tvrzení na str. 21 o tom, že zástavní právo „zanikne“, nevznikne-li zajišťovaný dluh. Nerozumím závěru o tom, že „nabytím vlastnictví dojde k zániku zajištění v rozsahu, ve kterém byl primární dluh zajištěn“ (na str. 39). Příjemce zajišťovacího převodu přece vlastnické právo k předmětu zajištění nabývá podstatně dříve, než se naplní jeho realizační funkce. Nemohu souhlasit ani s diplomantovými závěry o akcesoritě či dokonce subsidiaritě směnečného rukojemství (na str. 57 a 58 práce). Nejsem si jist ani správností (obecného) tvrzení na str. 67, dle něhož bude-li dlužník zprvu plnit na krycí směnku, bude moci uplatit obranu proti kauzální pohledávce. Viz ostatně i rozhodnutí Nejvyššího soudu, na něž diplomanta odkazují výše ad D. Atď. Ve výčtu bych mohl pokračovat, pro účely tohoto posudku to nicméně nemám za nezbytné. Uvítám, jestliže se diplomant ke zmíněným otázkám, resp. připomínkám vyjádří v průběhu ústní obhajoby.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Výše dle textu ad 3D., 3E. a 4.

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Vzdor uvedeným výhradám práci hodnotím jako ještě způsobilou obhajoby i obhajitelnou. Zohledňuji přitom především značnou náročnost tématu, tím spíše v šíři, kterou si (byť zčásti zbytečně) vytkl diplomant, a evidentně nemalé úsilí, jež diplomant na jeho zpracování vynaložil. Výsledné hodnocení ponechávám závislým na průběhu této obhajoby, předběžně bych se nicméně klonil ke stupni „dobře“.

V Praze dne 23. října 2022

JUDr. Petr Čech, LL.M., Ph.D.